

ΚΑΛΙΤΣΑ

<https://mcjmcjmcj.wordpress.com>

Διδάσκω αεί
διδασκόμενος

ΓΛΩΣΣΑ

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Ο θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισισσιπιή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγια μόλα, βάζω πλήρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαί η μαμά.

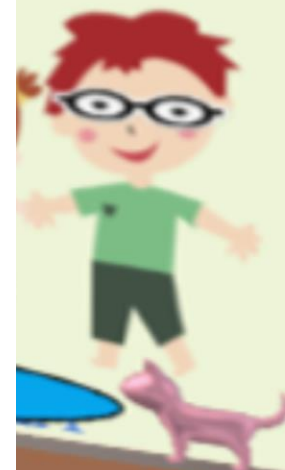
Καθισμένος πλάι σε μια γλάστρα δυόσμο
δέκα χρόνων πλοίαρχος, γνώρισα τον κόσμο!

Ρίτα Μπούμη-Παπά

press.com

κω αεί
κόμενος

A

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφωνος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισσισιπιπή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγια μόλα, βάζω πλώρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαί η μαμά.

Ανάλυση του ποιήματος

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

- **Θαλασσοπόρος** = αυτός που κάνει μακρινά ταξίδια, που διασχίζει τις θάλασσες.
- **Θαλασσομάχος** = αυτός που πολέμησε σε πολλές ναυμαχίες, που πάλεψε με τη θάλασσα.
- **Σμίγουν** = ενώνουν
- **Κάβοι** = ακρωτήρια, χοντρά σκοινιά με τα οποία δένουν τα αγκυροβολημένα καράβια.
- **Πολυτρίχια** = τα βότανα με την κοινή ονομασία αδιάνταν ή ψαλιδόχορταν, σχοινιά του πλοίου.
- **Κισσός** = αναρριχητικό φυτό
- **Έγια μόλα** = πάμε μπροστά. (ναυτικό πρόσταγμα)
- **Βάζω πλώρη** = ξεκινάω για το θαλάσσιο προορισμό μου.

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισσισιπιπή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
τι μόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγια μόλα, βάζω πλήρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαί η μαμά.

Pita Μπούμη-Πανά

Ανάλυση του ποιήματος

ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Ινδία:** Κράτος της Νότιας Ασίας. Το δεύτερο σε πληθυσμό κράτος της Γης και το έβδομο σε έκταση. Η Ινδία υπήρξε κοιτίδα και σταυροδρόμι πολλών σημαντικών πολιτισμών και θρησκειών.
- **Βόλγας:** Πλωτός ποταμός της Ρωσίας που με τους παραπόταμούς του σχηματίζει ένα τεράστιο ποτάμιο σύστημα. Είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ευρώπης. Το μήκος του είναι 3.690 χλμ..
- **Μισσισιπιπής:** Είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Βόρειας Αμερικής. Το μήκος του είναι 3.734 χλμ.. Εκβάλλει στον κόλπο του Μεξικού.

- **Αμερική:** Ήπειρος του δυτικού ημισφαιρίου. Η Αμερική καταλαμβάνει το 8,3% της συνολικής επιφάνειας του πλανήτη και το 28,4% της στεριάς, και φιλοξενεί περίπου το 13,5% του παγκόσμιου πληθυσμού (περίπου 992 εκατ.).
- **Κίνα:** Κράτος της κεντρικής και ανατολικής Ασίας. Το πρώτο σε πληθυσμό κράτος της Γης και το τρίτο σε έκταση. Είναι μία από τις πιο αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου. Η Κίνα έχει αναπτύξει ένα σημαντικό πολιτισμό.
- **Σουέζ:** Πλωτή τεχνητή διώρυγα στην Αίγυπτο. Είναι η μεγαλύτερη στη Γη. Το μήκος της είναι 168 χλμ.. Συνδέει τη Μεσόγειο θάλασσα με την Ερυθρά θάλασσα.
- **Παναμάς:** Κράτος της Κεντρικής Αμερικής. Βρίσκεται στον ισθμό που ενώνει τη Β. με τη Ν. Αμερική. Εκεί κατασκευάστηκε και η Διώρυγα του Παναμά με σκοπό τη σύνδεση του Ατλαντικού με τον Ειρηνικό ωκεανό.

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισισσιπιπή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φρεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγινε μόλα, βάζω πλώρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαί η μαμά.

Ρίτα Μπούμη-Παπά

Ανάλυση του ποιήματος

ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

- **Ποιος είναι ο τίτλος του ποιήματος;**
Ο τίτλος του ποιήματος είναι «Ο Θαλασσοπόρος».
- **Ποιος έχει γράψει το ποίημα;**
Το ποίημα το έχει γράψει η Ρίτα Μπούμη - Παπά.
- **Πόσες στροφές έχει το ποίημα;**
Το ποίημα έχει εννέα στροφές.
- **Πόσους στίχους έχει η κάθε στροφή;**
Η κάθε στροφή είναι δίστιχη (έχει δύο στίχους).

➤ Ποιο είναι το ύφος του ποιήματος;

Το ύφος του ποιήματος είναι απλό, άμεσο, λιτό, γλαφυρό, παραστατικό και φυσικά λογοτεχνικό.

➤ Τι ομοιοκαταληξία έχει το ποίημα;

Η ομοιοκαταληξία του ποιήματος είναι οξύτονη ζευγαρωτή ή παροξύτονη ζευγαρωτή.

Σε όλες τις στροφές οι δύο στίχοι ομοιοκαταληκτούν στις δύο τελευταίες τους λέξεις.

Η ομοιοκαταληξία είναι οξύτονη ζευγαρωτή στις «μονές» στροφές: 1η πανιά – περνά,
3η δεξαμενή – ποταμοί, 5η Μισσισιπιπή – αστραπή, 7η παρακεί – Αμερική, 9η Παναμά - μαμά

Η ομοιοκαταληξία είναι παροξύτονη ζευγαρωτή στις «ζυγές» στροφές: 2η θαλασσομάχος – μονάχος,
4η κάβοι – καράβι, 6η πλατάνι – κάνει, 8η κουρτίνα – Κίνα,

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισισσιπίη
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγινε μόλα, βάζω πλώρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φασί η μαμά.

Ρίτα Μπούμη-Πανά

Ανάλυση του ποιήματος

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

➤ Εικόνες

- Το καράβι διασχίζει τις θάλασσες.
- Ο θαλασσομάχος μάχεται με τα κύματα και βγαίνει νικητής.
- Το περιβόλι του σπιτιού με τη δεξαμενή, το πυκνό πλατάνι και τον κισσό.
- Οι πέντε ποταμοί που σμίγουν.

➤ Μεταφορές

- ταξιδεύω σχίζοντας τα πέλαγα
- τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί
- τρέχει το καράβι μου
- του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα
- βάζω πλώρη

➤ Προσωποποιήσεις

- γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
- το φεγγάρι... συντροφιά μου κάνει

➤ Υπερβολή

- τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί

➤ Κοσμητικά επίθετα

- άσπρο (καράβι),
- πυκνό (πλατάνι),
- χλωρή (κουρτίνα).

➤ Παρομοίωση

- το καράβι μου πάει αστραπή

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισσισιππή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική!

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγινε μόλα, βάζω πλώρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ώς να με φωνάξει για φασί η μαμά.

Pita Μπούμη-Πανά

Ανάλυση του ποιήματος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ(1)

- **Τι μας φανερώνει η πρώτη στροφή του ποιήματος;**
Στην πρώτη στροφή το παιδί-αφηγητής μας φανερώνει πως έχει ένα μεγάλο πλοίο με το οποίο διασχίζει τις θάλασσες.
- **Τι μας περιγράφει η δεύτερη στροφή του ποιήματος;**
Στη δεύτερη στροφή το παιδί μας περιγράφει πως αντιμετωπίζει τους κινδύνους με το θάρρος και τη γενναιότητα ενός θαλασσομάχου.
- **Τι μας αποκαλύπτει η τρίτη στροφή του ποιήματος;**
Στην τρίτη στροφή αποκαλύπτεται πως το καράβι δεν πλέει σε θάλασσα, αλλά σε μία δεξαμενή ενός περβολιού. Σ' αυτήν, το παιδί φαντάζεται, πως ανταμώνουν και ρίχνουν τα νερά τους πέντε ποταμοί.

➤ Τι μας λέει η τέταρτη στροφή του ποιήματος;

Η τέταρτη στροφή μας λέει πως το πελώριο άσπρο ιστιοφόρο συνεχίζει το ταξίδι γύρω από τη δεξαμενή. Εκεί υπάρχουν κάβοι που περιμένουν το καράβι του να αράξει.

➤ Τι μας αναφέρει η πέμπτη στροφή του ποιήματος;

Στην πέμπτη στροφή αναφέρονται οι τόποι που επισκέπτεται ο καπετάνιος. Στο ταξίδι του αυτό επισκέπτεται γρήγορα-γρήγορα τα πέρατα του κόσμου και πιο συγκεκριμένα την Ινδία, το Βόλγα και το Μισσισιππή.

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγο μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισσισσιππή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγια μόλα, βάζω πλήρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαί η μαμά.

Καθισμένος πλάι σε μια γλάστρα δυόσμο
δέκα χρόνων πλοίαρχος, γνώρισα τον κόσμο!

Ρίτα Μπούμη-Παπά

Ανάλυση του ποιήματος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ(2)

➤ **Τι μας φανερώνει η έκτη στροφή του ποιήματος;**

Στην έκτη στροφή φαίνεται πως παρότι νύχτωσε ο θαλασσοπόρος συνεχίζει το ταξίδι του. Μαζί του τώρα για να τον συνοδέψει, στο φανταστικό του ταξίδι, είναι το φεγγάρι. Το φεγγάρι ρίχνει το φως του μέσα από το πλατάνι του περιβολιού.

➤ **Τι μας περιγράφει η έβδομη στροφή του ποιήματος;**

Στην έβδομη στροφή το παιδί μας περιγράφει πως έχει φτάσει σχεδόν στην Αμερική. Είναι τόσο κοντά που αν στρίψει το τιμόνι προς τα πολυτρίχια, αυτή απλώνεται ήδηθεν μπροστά του.

➤ **Τι μας αποκαλύπτει η όγδοη στροφή του ποιήματος;**

Στην όγδοη στροφή το παιδί μας αποκαλύπτει πως ξεπερνάει το εμπόδιο του κισσού και κατευθύνεται προς την Κίνα.

➤ **Τι μας αφηγείται η ένατη στροφή του ποιήματος;**

Στην ένατη στροφή το φανταστικό ταξίδι συνεχίζεται. Μετά την Κίνα το καράβι βάζει πλήρη για το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά. Τώρα ο μικρός αφηγητής διαισθάνεται πως πλησιάζει το τέλος του φανταστικού ταξιδιού –παιχνιδιού, αφού σε λίγο η μητέρα του θα το φωνάξει για να φάει.

➤ **Τι μας επιβεβαιώνει η δέκατη στροφή του ποιήματος; (Δεν υπάρχει στο σχολικό βιβλίο.)**

Η δέκατη στροφή μας επιβεβαιώνει την αρχική μας σκέψη πως το ταξίδι ήταν φανταστικό. Ο δεκάχρονος αφηγητής είναι καθισμένος κοντά σε μία γλάστρα στο περιβόλι του σπιτιού του και παίζει παριστάνοντας τον πλοίαρχο.

Ο Θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφρονος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή,
τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισισσιππή
τρέχει το καράβι μου, πάει αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μου κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να η Αμερική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγισ μόλα, βάζω πλώρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φασί η μαμά.

Rita Μπούμη-Πανά

Καθισμένος πλάι σε μια γλάστρα δυόσμο
δέκα χρόνων πλοίαρχος, γνώρισα τον κόσμο!

Ανάλυση του ποιήματος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ(3)

➤ **Τι μας αφηγείται το ποίημα;**

Ένα μικρό παιδί, περιμένοντας να τον φωνάξει η μητέρα του για φαγητό, ταξιδεύει νοερά, μέσα στον κήπο του σπιτιού του. Φαντάζεται πως είναι θαλασσοπόρος, που διασχίζει θάλασσες και ποταμούς ανακαλύπτοντας καινούριους τόπους.

➤ **Σε πόσες ενότητες μπορεί να χωριστεί το ποίημα;**

Το ποίημα μπορεί να χωριστεί σε δύο θεματικές ενότητες.

Η πρώτη ενότητα περιγράφει τον μικρό ταξιδιώτη και το καράβι του. Έχω ένα καράβι ... τ' άσπρο μου καράβι (1η-4η στροφή).
Πλαγιότιτλος: Το όνειρο για θαλασσινά ταξίδια.

Στην δεύτερη ενότητα ο μικρός ταξιδιώτης αφηγείται τα μέρη που επισκέφτηκε με τη φαντασία του.

Στην Ινδία ... για φαΐ η μαμά (5η-9η στροφή).

Πλαγιότιτλος: Τα μέρη των θαλασσινών ταξιδιών.

ΤΕΛΟΣ